

Handikappede Barns Foreldreforening

Det kongelige Barne- og familiedepartement
Postboks 8036 Dep.
0030 Oslo

330.00	
11 JAN 2005	
SAKSBEH:	SIGN:
SAKSNR.: 2004/04169	

Hamar, 10. januar 2005

-322

HØRINGSNOTAT OM NY BARNEHAGELOV

Handikappede Barns Foreldreforening (HBF) viser til høringsbrevet datert den 9. november 2004 medfølgende utkast til ny barnehagelov, og takker for anledningen til å inngi høringsuttalelse.

HBF er en landsdekkende interesseorganisasjon som arbeider for å ivareta interessene til barn/unge med funksjonsnedsettelse og deres familie. HBF stiller ingen krav til type funksjonsnedsettelse eller diagnose. En stor andel av barna/de unge til våre medlemmer har derfor ingen diagnose, en sjelden diagnose eller har multifunksjonsnedsettelse.

I høringsnotatet er det anført forslag til endringer på en rekke områder, både av innholdsmessig og redaksjonell art. HBF har valgt å konsentrere sin høringsuttalelse om de områdene som har størst betydning for våre medlemmer og deres barn/unge.

HBF stiller seg fullt ut bak det som er angitt som hovedformålet med en barnehagelov:

"Å bidra til at barna får omsorg og et godt pedagogisk tilbud. Regelverket skal sikre høy kvalitet i barnehagetilbudet".

Det som vi ser som den store utfordringen for å få dette til, er å sikre at innholdet i den nye loven sørger for at dette skjer ut fra hvert enkelt barns ressurser, forutsetninger, egenskaper og funksjonsnivå.

Det vi ut fra vår erfaring er svært skeptisk til, er den gjennomgående lokale handlefriheten det legges opp til. Dette har sin bakgrunn i at vi ofte opplever at det er helt andre motiver enn barnets beste som legges til grunn i tilbudsutforming, deriblant kommunens økonomi, og at denne lokale friheten fører til helt urimelige forskjeller fra kommune til kommune. Vi etterlyser større statlige føringer som sikrer likt barnehagetilbud uavhengig av hvor barna og familiene tilfeldigvis bor i landet.

Slik HBF oppfatter barnehagehverdagen rundt omkring i vårt langstrakte land, er ikke dette på noen måte en selvfølge i dag. Vi ser også at barn med funksjonsnedsettelse må tas spesielt hensyn til i lovutforming, fordi vi dessverre på langt nær har kommet dit hen at de automatisk blir ivaretatt på lik linje med alle andre barn. Vi stiller oss selvfølgelig bak det langsiktige målet om dette, men vi er samtidig opptatt av at den nye barnehageloven må ha sin basis i den faktiske situasjonen og ikke i en langsiktig visjon det i beste fall vil ta lang tid før vi når fram til. Vår høringsuttalelse er i stor grad preget av denne virkelighetserkjennelsen, samtidig som vi har klart for oss ønsket og målet framover med den nye barnehageloven som solid og helt nødvendig fundament.

Med vennlig hilsen

HANDIKAPPEDE BARNs FORELDREFORENING

Trond Morten Osvold
Trond Morten Osvold

Leder

Besøksadresse: Galleri Oslo Schweigaardsgt. 12, 0185 Oslo	Postadresse: Boks 9217 Grønland 0134 Oslo	Telefon: 22 17 02 55 Telefax: 22 17 61 77 Org.nr.: 969 989 778	Bankgiro: 8200 01 23257 Postgiro: 0805 2722080
---	---	--	---

Handikappede Barns Foreldreforening (HBF)

Høringsuttalelse – Ny barnehagelov

PUNKT 6.2.4

HBF presiserer viktigheten av at Stortinget fastsetter overordnede bestemmelser når det gjelder barnehagen, herunder selve innholdet.

Det er viktig at det blir definert standarder som sikrer et minimum av innhold uavhengig av bosted i landet. HBF ser en fare i at det uten dette kan oppstå urimelige forskjeller i det totale barnehagetilbudet fra kommune til kommune så lenge det blir gitt så store muligheter for lokal tilpasning og variasjon som vi har erfart så langt og som det legges opp til en videreføring av.

I barnehagen legges det viktige føringer for den opplæringspliktige alderen som må hensynstas.

HBF støtter opp presiseringen av at en viktig oppgave for barnehagen er å gi omsorg for alle barna, og at det helhetlige læringsbegrepet i rammeplanen i tillegg omhandler også pedagogikk.

PUNKT 6.2.5

HBF presiserer viktigheten av at barnehagen ved utformingen av tilbudet til hvert enkelt barn også tar hensyn til barnets funksjonsnivå.

Det er viktig at dette framkommer av lovteksten slik som foreslått: "Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn.

PUNKT 7.3.2

HBF støtter departementets vurdering om at det fortsatt er nødvendig å sikre foreldrenes rett til medvirkning i tråd med FNs barnekonvensjon artikkel 5 om foreldrenes ansvar for oppdragelsen.

Samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene har avgjørende betydning for kvaliteten i barnehagen. Det er naturlig at den daglige kontakten er viktigst overfor hvert enkelt barn, men det er også viktig at foreldrene gjennom formelt nedfelte samarbeidsorgan blir sikret retten til innflytelse på selve driften.

PUNKT 7.3.4

HBF ønsker at det presiseres i den nye lovteksten at også foreldrene kan forelegge saker for samarbeidsorganene i barnehagen.

Det er foreslått en lovtekst som sier at barnehageeier skal sørge for at saker av viktighet forelegges samarbeidsorganene (foreldrerådet og samarbeidsutvalget). Dersom denne teksten blir tolket strengt, er foreldrene avskåret fra muligheten å kunne forelegge saker for behandling, noe vi finner uheldig og ikke i tråd med de gode intensjonene om foreldresamarbeid og –innflytelse.

PUNKT 8.2.2. A

HBF støtter departementets forslag om en ny bestemmelse som stadfester og klargjør barnehageeiers ansvar, og at alle ansvarsnivåer klart defineres i loven.

Denne klargjøringen vil som det blir anført i forslaget være en stor fordel både for barnehageeier, kommunen og brukerne av barnehagen, herunder foreldrene. En tydelig og uttalt ansvarsklarering gjør loven klart mer brukervennlig og vil forhåpentligvis forhindre uønskede og lite formålstjenlige ansvarsfraskrivelser.

PUNKT 8.2.2. D

HBF støtter departementets forslag om å videreføre barnehagelovens krav om at alle barnehager skal ha vedtekter og kravet om at vedtektene skal gi opplysninger som er av betydning for foreldrene/de foresattes forhold til barnehagen.

HBF er derimot betenkt når det gjelder forslaget om å fjerne bestemmelsens detaljerte opplisting av hvilke forhold vedtektene skal inneholde.

Uten denne oppstillingen ser vi at det vil bli store variasjoner rundt omkring i landet når det gjelder vedtektsutforming, hvor "kreative" utforminger tar hensynet til foreldrene/de foresatte mer teoretisk enn praktisk. Erfaringsmessig vet vi at en slik mangel på oppstilling raskt vil føre til krav om maler og standarder på grunn av stor usikkerhet hos de som skal utarbeide vedtektene.

Departementet har ved en oppstilling muligheten til å sørge for at vedtektenes innhold og utforming i forholdet til foreldrene/de foresatte blir reell. Dersom vedtektene skal ha noen verdi, må vi legge til grunn at det blir fulgt det som blir anført.

PUNKT 8.2.3

HBF ønsker som en følge av det vi har anført under punkt 8.2.2.D at det i den nye lovteksten blir videreført en detaljert oppstilling av hvilke forhold vedtektene skal inneholde.

PUNKT 8.3.3

HBF er skeptisk til kommunens dobbeltrolle som både eier og myndighet som departementet legger opp til.

Uansett hvor mye dette blir klarert i den nye loven, vil det i praksis være kommunen som skal føre tilsyn med seg selv – med andre ord en klassisk "bukken-og-havresekken"-situasjon som HBF ikke er bekvem med.

PUNKT 8.3.4

HBF er betenkt over forslaget til lovteksten: "Kommunen har plikt til å sørge for at det finnes et tilstrekkelig antall barnehageplasser for barn under opplæringspliktig alder. Utbyggingsmønster og driftsformer skal tilpasses lokale forhold og behov".

Det er grunn til å spørre seg hva som menes med "tilstrekkelig antall" og hva dette skal vurderes opp imot. HBF savner en helt nødvendig klargjøring av dette. Åpningen for lokal tilpassing av utbyggingen og driftsformene er vi betenkt over ut fra begrunnelser gitt tidligere i dette høringssvaret.

HBFs erfaring tilsier også at en lovtekst som foreslått gir grunn til bekymring hvilket behov det skal tilpasses ut fra – kommunens, som raskt kan bli en realitet eller brukernes, som vi formoder er departementets intensjon.

PUNKT 8.4.2

HBF går imot forslaget til departementet om at fylkesmannens kompetanse til å føre tilsyn med den enkelte barnehage blir opphevet.

HBF kan ikke se hvordan fylkesmannen skal være i stand til å ivareta den nye oppgaven med å føre tilsyn med at kommunen utfører de oppgaver den som barnehagemyndighet er pålagt etter barnehageloven uten at fylkesmannen er kjent med hva som konkret skjer ute i barnehagene.

Det sentrale spørsmålet blir derfor: Hvordan skal fylkesmannen i realiteten kunne påse at kommunen faktisk gjør de oppgavene den skal når de ikke skal være ute der hvor oppgavene skal utføres?

HBF ser også at dette i realiteten vil være en svekkelse av rettssikkerheten til barna og deres foreldre når det gjelder det som faktisk skjer ute i den enkelte barnehage, noe vi går sterkt i mot.

PUNKT 8.3.4

HBF går som en følge av det vi har anført under punkt 8.4.2 imot forslaget til lovtekst som opphever fylkesmannens kompetanse til å føre tilsyn med den enkelte barnehage.

PUNKT 9.3.2

HBF gir sin fulle tilslutning til departementets forslag om å videreføre retten for barn med nedsatt funksjonsevne til prioritet ved opptak i barnehagen.

Barnehagen er den første og helt klart en viktig arena for alle barn, og vi ser helt klart for oss tilfeller der etterspørselen etter barnehageplasser kan være større enn tilbudet plasser selv ved såkalt full barnehagedekning. Og når vi vet at undersøkelser viser at 30% av barn med nedsatt funksjonsevne med barnehageplass ikke har fått det ved prioriterte opptak, frykter vi at de vil være de første som ikke får tilbud dersom det må prioriteres uten lovfestet prioritetsrett. Det vil være naturlig at barnehagen i slike tilfeller velger de barna som krever mindre individuell tilpasning.

HBF går sterkt imot departementets forslag om å fjerne vilkåret om at barn med nedsatt funksjonsevne skal ha nytte av barnehagetilbudet.

HBF deler ikke departementets oppfatning om at det er urimelig at det for en spesiell gruppe skal vurderes nytten av barnehageoppholdet når det ikke gjøres for alle barn, og at utgangspunktet er at alle barn skal ha godt av å være i barnehagen.

HBF finner det helt naturlig at i og med at det er så viktig med plass i barnehagen for barn med nedsatt funksjonsevne at de skal gis prioritetsrett ved opptak, må vi samtidig sikre oss at det gis mening med oppholdet i form av eget vilkår. HBF ser at dette ikke er noen selvfølge selv i dag med dagens lovtekst – vi frykter hva som blir konsekvensen dersom lovteksten blir endret og retten bortfaller.

Rettsikkerheten til barnet og foreldrene vil bli svekket dersom vilkåret blir fjernet, og argumentet med at det er foreldrene som uansett vurderer nytten og tar de nødvendige grepene i den forbindelsen er ikke relevant. Målet må være å få til et nyttig opphold og forebygge at foreldrene kommer opp i den situasjonen – ikke gjøre det til en sovepute, i og med at vi ikke har kommet lenger enn at det faktisk er nødvendig å sikre denne spesielt utsatte og sårbare gruppen et meningsfullt barnehagetilbud tilpasset sine forutsetninger og ressurser.

HBF har ingen innsigelser mot at det fortsatt skal ligge en sakkyndig vurdering til grunn for utløsning av fortrinnsretten, og at det er funksjonsevnen som skal legges til grunn.

HBF ser i denne forbindelsen det uheldige i at departementet angir eksempler på nedsatt funksjonsevne som kan gi prioritet ved opptak og også omtaler spesifikke funksjonsnedsettelse som ikke automatisk gir rett til prioritet, nettopp fordi dette flytter fokuset vekk fra funksjonen og over til diagnosen.

HBF støtter vurderingen om at alle barn i utgangspunktet skal ha barnehageplass i sitt nærmiljø. HBF støtter også vurderingen om at det skal stilles krav til begrunnelse dersom kommunen plasserer barn utenfor nærmiljøet.

HBF går i mot forslaget om at kommunen fortsatt bør kunne ta økonomiske og praktiske hensyn når det gjelder hvilken barnehage barnet skal få plass i.

Dette vil føre til at barn med nedsatt funksjonsevne, som ofte kan kreve alt fra mindre til større praktiske tiltrettelegginger i barnehagen, i realiteten ikke vil ha det samme kravet til plass i nærbarnehage som andre barn. Det samme gjelder av økonomiske hensyn, fordi det vil være billigere for kommunen å samle alle barn med nedsatt funksjonsevne det samme stedet mot foreldrenes vilje til noe som til tross for departementets advarsler vil få preg av en spesialinstitusjon. HBF ser i dag at de i en del tilfeller er nettopp de økonomiske og praktiske konsekvensene for kommunen som er styrende for barnehagetilbudet, og ikke hva som er det beste ut fra barnet med nedsatt funksjonsevnes behov.

PUNKT 9.3.3

HBF går sterkt imot departementets forslag om å utsette vurderingen om det er grunn til å nedfelle prinsippet om universell utforming i barnehage_loven.

HBF kan ikke se noe godt argument for å avvende Syseutvalgets innstilling og handlingsplanen for dette. Universell utforming er et grunnleggende og nødvendig prinsipp som gjelder for mange andre sektorer, og også barnehagen må være utformet slik at den kan benyttes av alle, og da mener vi absolutt alle

uansett funksjonsnivå. HBF ser samtidig at dette prinsippet ikke blir lagt til grunn uten at det er lovfestet. Vi oppfordrer av den grunn departementet til å vise at de mener alvor med at barnehagen er den første viktige samfunnsarenaen i et menneskes liv ved å sikre at den er utformet slik at også alle mennesker får tilgang til og kan bruke den på lik linje.

PUNKT 9.3.4

HBF vil ha lovtteksten endret slik at den ivaretar de innsigelsene som vi har kommet fram med for dette kapittelet.

PUNKT 10.4.4

HBF går i mot forslaget om å oppheve fylkesmannens adgang til å føre tilsyn med den enkelte barnehage.

Vi har allerede omtalt dette for punkt 8.4.2.

Den viktigste innsigelsen vi har mot forslaget er at det vil føre til en svekkelse av rettssikkerheten til foreldrene, og vi kan ikke se at begrunnelsen om at enkelte foreldre kvier seg for å henvende seg til Fylkesmannen kan tillegges vekt i det hele tatt. Dersom så er tilfellet: Hvor sannsynlig er det da at de henvender seg til kommunen som tilsynsmyndighet for å klage på kommunen som barnehageeier? Det er korrekt at foreldre kan ta sitt barn ut av barnehagen, men målet må vel snarere være å forebygge dette via en objektiv tilsynsmyndighet enn å sikre at det kan skje.

PUNKT 10.5

HBF vil ha lovtteksten endret slik at den ivaretar de innsigelsene som vi har kommet fram med for punkt 10.4.4.

PUNKT 11.2.5

HBF går sterkt inn for en videreføring av utdanningskravet til daglig leder av barnehagen.

Vår begrunnelse er så enkel som at for å sikre den ønskede og viktige kvaliteten i barnehagen, må det finnes pedagogisk kompetanse i ledelsen. Dette sikres gjennom krav om utdanning som førskolelærer. Det er ikke uten videre gitt at dette vil skje dersom kravet kun blir "en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse". For hva er en slik forsvarlig ledelse og hvem sine behov skal legges til grunn ved vurderingen? Vi ser at alternativ A vil føre til administrative forenklinger, men det kan ikke være et mål i seg selv dersom ikke forenklingene samtidig helt klart vil føre til en innholdsmessig kvalitetsheving. Det er det ikke noe som tilsier at alternativ A vil føre til.

PUNKT 11.2.6

HBF gir sin tilslutning til alternativ B.

PUNKT 11.3 – PUNKT 11.7

HBF støtter opp om alternativ 1: Videreføring av norm for antall barn per førskolelærer, og vi støtter opp om alternativ B som ny lovtkest.

Hovedpunktene i vår begrunnelse er følgende:

1. Dette sikrer at bemanningen består av førskolelærere og annet egnet personale
2. Dette sikrer at bemanningen er tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet
3. Dette sikrer at kommunen, dersom det ikke kan oppdrives tilstrekkelig antall førskolelærere, kan gi dispensasjon fra utdanningskravet.
Det vil allikevel være en pådriver for at det kan utdannes flere førskolelærere.
4. Dette sikrer rettssikkerheten til barnet og foreldrene ved at kommunens vedtak kan

påklages til Fylkesmannen.

5. Dette sikrer at departementet gir forskrifter om dispensasjon og om unntak fra utdanningskravet for personale som arbeider i barnehagen på nattid.
6. Dette sikrer at departementet gir utfyllende forskrifter om pedagogisk bemanning.
7. Dette sikrer at dagens norm om pedagogtetthet blir endret til en felles norm på en førskolelærer per 10-14 barn, i det vi ser det som viktigere å få opp pedagogtettheten for de eldste barnehagebarna enn å bevare den lav for de yngste.
Slik vi vurderer det, blir pedagogbehovet større jo eldre du blir og viktigere desto nærmere skolestart barnet kommer. Vi ser også for oss at en større del av barnehagedagen for barn fra 0-3 år er mindre avhengig av pedagogtiltak enn den er for barn fra 3-6 år.

PUNKT 11.8.2

HBF støtter departementets vurdering om at åpningstidene i barnehagen må tilpasses barnas og foreldrenes behov.

Det er mange foreldre og barn som er i den situasjon at dette er et helt nødvendig behov, og det er viktig med trygge, gode og forutsigbare ordninger også i disse tilfellene. Noe barnehagen kan ivareta på den beste måten.

PUNKT 12

HBF støtter opp om at det ikke gir gjort noen endringer i de øvrige bestemmelsene i dagens lov.

HBF vil spesielt peke på nødvendigheten av at kravene til politiattest blir videreført. Dette er viktig for alle barn, men spesielt viktig for barn med nedsatt funksjonsevne som av ulike årsaker framstår som en spesielt sårbar og utsatt gruppe som må sikres gjennom kravet om politiattest for de som skal ha kontakt og arbeide med dem i barnehagen.

Trond Morten Osvold
Leder HBF